

Walewein

DE
SAMEN
LEZING

KANTL

Auteur: Aileen Debusscher
Illustratie: Yule Hermans
Coördinatie: Wendy Meulemans
Projectteam KANTL

© 2024 — Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren
Editie gebruikt voor voorleestekst: Walewein, in de reeks
Tekst in Context, Amsterdam University Press, 2006,
samengesteld door Petra Barendregt, Noor Bloem en John Verbeek

Dit materiaal kwam tot stand met steun van Literatuur Vlaanderen
in het kader van het Leesoffensief.

Niets uit deze tekst mag zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de auteur overgenomen of aangepast worden.
Dit materiaal is enkel bedoeld voor educatieve doeleinden
en mag niet verkocht worden.

www.kantl.be
www.literairecanon.be
www.literairecanonindeklas.be

Samenspraak

Denk na over deze vragen:

- ↘ Vind jij trouw en loyaliteit belangrijke eigenschappen? Doe je zelf je best om trouw en loyaal te zijn? Kun je daarvan een voorbeeld geven? Is het belangrijk dat jouw vrienden en/of familie hier hun best voor doen?
- ↘ Stond je ooit al eens voor een moeilijke keuze of een dilemma, waarbij er sterke argumenten te vinden waren voor beide kanten? We noemen dit een belangenconflict. Wat hielp jou om uiteindelijk de knoop door te hakken? Hoe voelde je je voor, tijdens en na die beslissing?
- ↘ Klopt de uitdrukking 'belofte maakt schuld'? Kun je een voorbeeld vinden van een situatie waarin deze uitdrukking van toepassing was op jou? Of een situatie waarin ze net niet van toepassing was?
- ↘ Stelde je jezelf al eens een groot doel dat je heel graag wilde bereiken? Welke obstakels kwam je tegen op de weg? Wat hielp je om ze te overwinnen?

Walewein

DE PROLOOG

Over koning Artur
bestaan veel verhalen
die nog nooit zijn opgeschreven.
Nu heb ik een mooi verhaal gemaakt;
als ik het in het Frans had kunnen vinden
zou ik het jullie in het Nederlands vertellen,
zo mooi is het!

5

23 Dies bat Penninc diene maecte
ende menighen nacht daer omme waecte
25 eer hijt vant in zijn ghedochte,
dat hi den boec ten ende brochte
daer hi tbeghin of heift gheseit.
Nu bid hi u up hovescheit
dat ghi zwichet altemale:
30 hi sal u vort die scone tale
segghen, al wert het hem te zure
vanden coninc Arture.

- ↘ In welke taal is dit verhaal oorspronkelijk geschreven? Is dit gebruikelijk voor verhalen over koning Arthur en zijn ridders?
- ↘ Waarom moesten de toeschouwers stil zijn van Penninc?
- ↘ Op welke manieren kun je aan sfeerschepping doen voor je een verhaal begint te vertellen? Zou je dit anders aanpakken bij het voorlezen van een sprookje aan een kind of het navertellen van een relaas aan je vrienden?

Koning Arthur organiseert elk jaar een hofdag voor al zijn ridders. Op die hofdag komen ze samen en vertellen elkaar over de avonturen die ze beleefd hebben in het voorgaande jaar. Ze spelen spelletjes, eten samen en maken er een groot feest van.

Terwijl de ridders zitten te eten, zweeft er opeens een vliegend schaakbord door een open raam. Met open mond kijken ze allemaal naar het prachtige spel. Als het op de grond landt, kunnen de ridders het beter bekijken. Het bord is afgewerkt met goud, zilver, ivoor en edelstenen. Zo plots als het schaakbord verscheen, zo plots vloog het ook weer weg. De stilte wordt doorbroken door koning Arthur: 'Dat schaakspel is hier niet zonder reden binnengevlogen. Ik wil het! Iemand moet het halen!' De ridders kijken naar elkaar, maar niemand reageert en durft de taak op zich te nemen. Uiteindelijk is het ridder Walewein die opstaat en Arthur belooft het schaakspel te bemachtigen.

Tot de tanden gewapend vertrekt Walewein op zijn geliefde paard Gringolet in de richting waarin het schaakbord wegvloog. Niet veel later ziet hij het bord en zet de achtervolging in. Hij ziet het door een spelonk in een berg vliegen en zonder te twifelen volgt Walewein. In de berg woont een familie draken. Walewein gaat het gevecht aan en moet dit bijna met zijn leven bekopen. Zwaargewond raakt Walewein uit de grot, maar dan is het schaakbord al lang verdwenen.

Te beschaamd om terug te keren naar koning Arthur trekt Walewein verder. Bij een kasteel een eindje verderop klopt hij aan voor onderdak en verzorging. De kasteelheer, koning Wonder, en zijn zoon zijn aan het schaken op het magische schaakbord. Zal het Walewein dan toch lukken het aan koning Arthur te bezorgen?

Koning Wonder wil het schaakbord niet zomaar afgeven aan Walewein. En een hoofse ridder kan geen gevecht aangaan met zijn gastheer. Koning Wonder doet Walewein een voorstel: als hij het Zwaard met Twee Ringen kan bemachtigen, wil Wonder dit wel ruilen voor het schaakbord. Dit zwaard maakt zijn eigenaar onoverwinnelijk.

De volgende ochtend vertrekt Walewein verder richting koning Amoraen, die momenteel het magische zwaard in zijn bezit zou hebben.

- ↘ Beschrijf waar en wanneer het verhaal plaatsvindt.
- ↘ Welke indruk krijg je van de ridders van koning Arthur in deze scène? Gedragen ze zich zoals je van ridders zou verwachten?
- ↘ Waarom keert Walewein niet onmiddellijk terug naar Arthur na zijn gevecht met de draken?
- ↘ Maak een voorspelling van wat er zal gebeuren met Walewein en het schaakbord.

Walewein en zijn paard Gringolet komen bij de zee en zien een kasteel op een rots. Dat is waar koning Amoraen woont, dus Walewein is een stapje dichterbij zijn doel. Koning Amoraen ontvangt Walewein hartelijk en is zelfs bereid het magische zwaard dat Walewein zocht te tonen. Wanneer Walewein het Zwaard met Twee Ringen wil aanraken, buigt het zwaard nederig voor Walewein. Koning Amoraen legt uit dat het zwaard zo erkent dat Walewein de volmaakte ridder is en dat de magische krachten van het zwaard dus als het ware overbodig zijn voor hem. Koning Amoraen beseft hierdoor dat het niet anders kan dan dat Walewein het zwaard zal bezitten, maar geeft toch nog een taak aan de ridder in ruil voor zijn magische zwaard. Koning Amoraen is smoorverliefd op prinses Ysabele. Zij wordt gevangengehouden door haar vader in een kasteel in het verre Endi en dus zou Walewein haar moeten bevrijden en naar Amoraen brengen.

Walewein belooft dit te doen, dus de volgende ochtend vertrekt hij opnieuw met Gringolet, verder op zijn queeste!

Op weg naar Endi komt Walewein bij een brede rivier. Aan de overkant ziet hij hoe een Rode Ridder een jonkvrouw mishandelt. Hij slaat haar met zijn zweep, zodanig dat haar kleren zelfs scheuren en de jonkvrouw schreeuwt het uit van ellende. Dit kan Walewein als hoofse ridder niet laten gebeuren. Hij stormt de rivier over en gaat het duel aan met de Rode Ridder. De strijd is snel gestreden, want Walewein heeft natuurlijk het magische zwaard. De Rode Ridder moet al snel het onderspit delven.

DE RODE RIDDER

8

- 3921 ‘Edele ridder, ik smeeek u om vergeving.
De straf die ik heb ontvangen voor mijn
slechte daden is te zwaar om te verdragen.
Al menig jaar verdien ik de dood
- 3925 en deze is nu gekomen.
U heeft mijn leven genomen,
dat is door mijn eigen toedoen,’
sprak de wrede Rode Ridder,
‘want mijn misdaden zijn niet gering.
- 3930 Alleen al vanwege deze jonkvrouw verdien
ik de dood en misschien nog wel erger.’
Toen antwoordde de edele heer Walewein:
‘Vriend, als u berouw hebt, laat dat dan
blijken en vraag de heilige Maria om genade.
- 3935 Dan kan er voor uw ziel in het hiernamaals
nog redding zijn. Zoals het er nu met u
voorstaat, is uw leven hier op aarde voor
altijd voorbij, toon dus nu berouw voor alles
wat u de jonkvrouw heeft aangedaan.’
- 3940 De Rode Ridder antwoordde direct:
‘Als ik op die manier vergiffenis
kon krijgen, zou ik mijn misdaden
graag bij u opbiechten.
Maar ik heb zoveel misdaan dat mijn ziel
- 3945 wel nooit meer gered kan worden.’
‘Nee, de zonden van de hele wereld samen,’
sprak Walewein, ‘vallen in het niet
vergeleken met het medelijden van God.
U moet goed bedenken
- 3950 dat God voor ons mens is geworden
en voor ons zijn bittere wonden
moest verdragen. Hij kan heel goed uw zonden
kwijtschelden als u ze nu hardop
allemaal opbiecht.
- 3955 Vriend, laat je niet misleiden
door de grote duivel uit de hel.
Wees verstandig en biecht alles op.’

[...]

3996 'Zodra ik deze mooie jonkvrouw
zag, reed ik naar haar toe en
doodde ik ter plekke haar broer,
zonder dat hij mij iets had gedaan!
4000 Ik bezorgde haar veel verdriet en
ik heb haar vaak hard geslagen.
Ik smeed u, heer, als het mogelijk is,
vraag haar dan of ze het mij wil vergeven.
Mijn drie kameraden zijn wat achterop
4005 geraakt en zij zullen mij ongetwijfeld te hulp
komen als ze zien dat iemand mij
achterna is gegaan om de jonkvrouw te
redden. En op mijn erewoord, heer, zo
gauw ze hier zijn, zullen ze u doden.
4010 Ze zijn zo slecht en zo wreed;
ze draaien hun hand er niet voor om u
kwaad te doen. Wees op uw hoede, want
u hebt geen moment te verliezen.
Als ze u hier bij mij zien,
4015 is dat definitief uw einde.
En het zou mij spijten, echt waar, als u
iets zou overkomen door mijn schuld.'
De heer Walewein antwoordde meteen
en zei: 'U spreekt als een goed mens.
4020 De machtige God moge u door zijn genade
vergeven van alle misdaden.
Edele jonkvrouw, wilt u mij toestaan'
— sprak Walewein — 'dat ik u omwille
van de ziel van uw broer
4025 een verzoek doe?'
De jonkvrouw kon zich niet inhouden
toen ze dit hoorde; ze zei: 'Heer, u doet u
zelf schande aan door dit aan mij te
verzoeken in plaats van het aan mij op te
4030 dragen. Wat het ook is dat u van mij wilt, ik
zal het doen, ik heb u immers mijn trouw
beloofd.' Dan vraag ik u, schone jonkvrouw,
om deze ridder met uw genade
alle misdaden te vergeven die hij u

4035 heeft aangedaan.
Want de situatie ligt nu zo:
De enige wraak die u nog overblijft
is dat de duivel hem de kwellingen
laat ondergaan van de hel, daar
4040 waar de ellendige zielen lijden.
Dat levert u geen enkel voordeel op.
Overleg nu snel bij u zelf, zodat u de ziel
van uw broer evenals die van de ridder
kunt redden uit de martelingen van het helse
4045 vuur. Ik vraag u dit omwille van God en
ik smeed het u op grond van de trouw
die u mij aanbood.’ Daarop antwoordde
de jonkvrouw: ‘Niet alleen heeft hij mij veel
ellende aangedaan, maar hij heeft ook
4050 de dood van mijn geliefde broer op
zijn geweten. Van mijn broer hield ik meer
dan van wie ook. Desondanks wil ik aan uw
verzoek voldoen en hem zijn misdaden
vergeven, opdat de ziel van mijn broer in de
4055 genade van Onze Heer wordt aangenomen.’
De dodelijk gewonde ridder
raapte een strootje op
en zei: ‘Jonkvrouw, vandaag
smeed ik u nederig om genade
4060 en dat u mij mijn misdaden vergeeft.’
De jonkvrouw nam de strohalm van hem aan
als teken van alles wat hij haar had misdaan.
Ze antwoordde hem meteen:
‘Moge God, die voor ons de bittere dood
4065 verkoos, u alle zonden vergeven.
U hebt mij in grote ellende gebracht,
heer ridder, en me bovendien
zoveel pijn gedaan dat ik daar
nog lange tijd onder zal lijden.’
4070 Walewein was erg blij toen hij zag
dat de mooie jonkvrouw
de ridder oprecht vergiffenis schonk
voor zijn misdaden, precies zoals hij dat had
bedacht en haar had aangeraden.

- ↘ Welk advies geeft Walewein aan de stervende Rode Ridder? Welke oplossing biedt hij hem om toch nog in de hemel te komen?
- ↘ Vind jij het belangrijk om het op te biechten als jij iets verkeerd deed? Dient 'opbiechten' vooral om je eigen gemoed te sussen of heeft het ook een meerwaarde voor de mensen in je omgeving?
- ↘ Wat vind jij van de zogenaamde *apology*-video's die regelmatig gemaakt worden door bekende personen en influencers? Waarom vind je deze wel/niet een vorm van opbiechten?
- ↘ Waaraan moeten dat opbiechten en schuld bekennen voldoen om oprecht en helend te zijn?
- ↘ Zou je dit kunnen vergelijken met de juridische term 'schuldinzicht'? Wist je dat dit bijvoorbeeld noodzakelijk is om vervroegd vrij te komen uit de gevangenis in België? Klopt het volgens jou dat schuldinzicht belangrijk is om niet meer dezelfde fouten te maken in de toekomst? Moet dit blijven bestaan in de Belgische rechtspraak?
- ↘ Walewein vraagt aan de jonkvrouw om de Rode Ridder vergiffenis te schenken. Vind jij dat het slachtoffer inspraak moet krijgen in het bepalen van de strafmaat voor de dader? Zou jij iemand kunnen vergeven die jou of je omgeving onrecht aangedaan heeft? Wat zou jij nodig hebben om dit te kunnen doen?
- ↘ Hoe toont de jonkvrouw dat ze de Rode Ridder vergeeft?

11

4075 Hierna namen de krachten van de Rode
 Ridder snel af, zodat hij nog maar nauwelijks
 een woord kon spreken. Hij lag daar stil en
 zweeg. Korte tijd later vroeg Walewein
 hem naar zijn wensen en of er iets was
 4080 wat hij graag wilde. De stervende
 ridder antwoordde snel:
 'Ja heer,' zei hij, 'met een gezongen
 dodenmis kunt u mij helpen en wilt u
 zorgen dat ik op een kerkhof word

4085 begraven, omwille van uw goedheid.’
 Heer Walewein zei: ‘Dan moet u me
 beloven dat u — als u kunt — mij
 te hulp komt wanneer ik u nodig heb,
 waar dat dan ook is.’ Naar ik begreep
 4090 antwoordde de ridder: ‘Ik zal u graag
 komen helpen, als dat kan. En als
 God mij daartoe de kracht geeft, dan zal
 ik dat zeker doen, op mijn erewoord.’ Heer
 Walewein zei: ‘Bij onze lieve vrouw Maria,
 4095 dan zal ik ook doen wat u van mij vraagt, als
 God mij tenminste nog lang genoeg in leven laat.

- ↳ Welke voorwaarde haalt de Rode Ridder hier nog aan om in de hemel terecht te komen?
- ↳ Verdient de Rode Ridder volgens jou vergiffenis? Verdient hij het om in de hemel te komen na wat hij de jonkvrouw en haar broer heeft aangedaan?

Niet lang hierna sterft de Rode Ridder. Drie ridders komen aan en zien dat hun vriend overleden is. Zij willen wraak nemen en dagen Walewein uit tot een duel. Ook deze ridders moeten het onderspit delven tegen de stoere ridder Walewein en zijn magische zwaard. Een van de ridders geeft zich over en wordt gespaard, de andere twee vinden de dood op het Zwaard met Twee Ringen.

Walewein brengt de jonkvrouw veilig terug naar huis en keert dan terug naar de plaats waar de drie dode ridders liggen. Tegen die tijd is het al bijna middernacht ...

4758 Nog voor middernacht
 naderde hij de plaats waar de dode lag.
 4760 Hij zag daar toortsen en grote kaarsen
 helder branden en hij hoorde hoe
 stemmen luidkeels het
 Kyrie Eleison meerdere keren zongen.
 Toen Walewein, die immers een dappere

4765 ridder is, dit hoorde, reed hij
moedig en zonder angst verder,
omdat hij beter wilde zien wat er gebeurde.
Maar dat mocht hem toch niet overkomen.
De vele mooie lichtjes, die hij daar zag,
4770 en de zingende stemmen
verdwenen plotseling, hij wist niet waarheen.
Wees er zeker van dat geen sterveling dicht
bij de plek mag komen waar God
zijn wonderen verricht en dat
4775 mysterie kan aanschouwen.
Daarop kwam Walewein bij de plek
waar hij de dode ridder
in het zand vond liggen.
Niets of niemand, geen enkel levend
4780 wezen hoorde hij daar. Er was geen ander
door God geschapen schepsel behalve
de dode ridder die hij daar had
achtergelaten en nu weer terugvond.
Hij steeg af en ging dicht naar de dode
4785 toe. Eerst bond hij zijn paard aan zijn lans.
Met zijn zwaard trok hij in het zand
een cirkel om zich heen,
zodat geen boze geest bij hem
kon komen om hem kwaad te doen
4790 of de spot met hem te drijven.
Daarom trok hij die cirkel
en toen hij daarmee klaar was,
ging hij snel op de grond zitten.
Het zwaard legde hij op zijn schoot, het
4795 naakte staal uit de schede getrokken.
Meerdere keren bad hij het Onze Vader en
het Credo voor het zielenheil van de dode
en hij beval zijn ziel aan de heilige Michael,
opdat deze hem zou beschermen.

- ↘ In dit fragment komt veel bijgeloof aan bod.
Kun je enkele zaken opsommen? Zijn er rituelen waar
jij je aan houdt? Ben je bijgelovig?
- ↘ Waarom is Walewein niet bang? Welke conclusie kunnen
goede, rechtschapen mensen hieruit trekken?

4800 Zo zat Walewein daar
bij de dode te waken
tot het middernacht werd.
Net daarvoor of vlak daarna
hoorde hij meerdere keren luid
4805 gejammer en geklaag.
Hij hoorde gekrijs uit een keel
en soms het geknars van tanden en
bovendien een luid op elkaar slaan van
handen. Iemand riep: 'Ik ben verloren!
4810 Het uur waarop ik werd geboren
moet vervloekt zijn.
Moeder, waar u zich ook bevindt,
ik vervloek u omdat u me
ter wereld hebt gebracht en
4815 me hebt opgevoed.
Als u me had geleerd hoe ik
deugdzaam moest leven,
was ik ontsnapt aan de pijnen,
die ik nu voor eeuwig moet ondergaan.
4820 En ook u, vader, heer.
Moge uw gebeente lijden onder alle
pijnen van de hel. Door uw schuld ben
ik in deze verschrikkelijke situatie
terechtgekomen.
4825 Wat voor kwaad ik ook uithaalde, het deed u
niets. U spoorde me er juist toe aan en u
lachte erom en maakte zich er vrolijk over.
Had u mijn ledematen en mijn lijf
4830 maar zo bont en blauw geslagen,
dat ik zelfs geen vinger meer kon verroeren,
dan was ik wel aan het kwaad ontkomen
dat ik al sinds mijn jeugd
tegen God heb begaan.
Hierdoor heeft u mij tot deze
4835 kwelling en deze pijn geleid, vader,
die mij nu voor altijd en eeuwig
staan te wachten!
— 'Voed uw kinderen goed op,
u machtige en wijze lieden!

4840 Niemand zal u daarvoor veroordelen,
wees daarvan overtuigd en doe verstandig.
Als uw kind zich door uw schuld misdraagt,
dan zegt de bijbel ons dat het wangedrag van
het kind u zal worden aangerekend. Zorg dat
4845 het zover niet komt, dan handelt u juist! —

- ↳ De auteur laat hier een verdwaalde ziel aan
het woord, maar wie spreekt hij eigenlijk echt aan?
Welke boodschap heeft hij voor hen?
- ↳ Wie draagt er dus mee de schuld van jouw zonden? 15
Kun je je hierin vinden?

Dit alles hoorde Walewein
van degene die daar zo hardop
klaagde en pal daarop zag Walewein
hoe bij hem een steekvlam uit zijn keel spoot.
4850 Daarna zag Walewein een enorme massa
duivels verschijnen, die drietanden en
vleeshaken in het lichaam vast spietsten en
ook in dat van zijn gezelschap die naast hem lag;
het waren de twee ridders die Walewein
4855 eerder die dag had gedood.
De duivels zijn naar hen toe gegaan
die daar zo luid lagen te jammeren
en zeiden: 'Jullie hebben ons al die jaren zo
goed gediend, nu zullen jullie je beloning
4860 ontvangen!' De duivels begonnen hen te
steken en te slaan en ze pijnigden hen flink.
Iedere duivel liet zijn eigen trucjes zien
en ze begonnen met hen te sollen
zoals je ook met een bal doet en ze
4865 kwelden hen op alle mogelijke manieren.
Walewein werd zo bang toen hij zag
dat ze dichterbij hem zouden kunnen
komen, dat hij zijn zwaard stevig
bij het gevest vastpakte

4870 en zei: 'Jullie zijn zo wreed voor deze twee
 dat ik me wel kan voorstellen wat jullie
 met mij willen doen als jullie nog dichterbij
 komen. Het maakt mij niet uit of dat nu goed
 of slecht voor me zal aflopen, maar als ik één
 4875 van jullie laat kennismaken met mijn zwaard
 zal hij dat het volgend jaar nog voelen. Maar
 het was me liever als jullie daar blijven in
 plaats van dichterbij me te komen. Geloof me
 gerust!' Hij bad tot God en Maria
 4880 en maakte met zijn zwaard een kruisteken;
 daarop vluchtten de duivels luid krijsend
 naar het noordoosten.
 Ze smeten met de twee lijken die ze waren
 komen halen als met een bal.
 4885 Op dat moment zag Walewein
 de dageraad aan de hemel verschijnen.
 Hij zei: 'God zij dank dat ik dit heb overleefd.'

- ↘ Welke tegenstelling zet de auteur hier nogal scherp neer?
- ↘ Welke laatste stap moet Walewein nog nemen om zijn
 belofte aan de Rode Ridder volledig na te komen?

4888 Hij wilde daar geen moment langer blijven.
 Walewein legde de dode ridder op zijn paard
 4890 en reed zo snel mogelijk weg,
 totdat hij langs de rivieroever een kapel zag
 staan. Daar steeg hij af en
 droeg zijn metgezel naar binnen.
 Walewein luidde de klok die daar hing.
 4895 Een priester kwam naar buiten,
 en toen hij Walewein zag,
 vroeg hij aan Walewein wat
 hij wilde. 'Het zou een daad van
 naastenliefde zijn om deze dode te begraven.'

4900 Laten we daarbij ook een mis opdragen.’
‘Wie zal mij daarbij dienen?’ ‘Dat zal ik doen,’
sprak Walewein. ‘Ik kan de gebeden goed
opzeggen, en dat is echt niet gelogen.
In mijn jeugd ben ik zeven jaar naar
4905 school gegaan.’ En inderdaad ... dat was waar.
De priester deed zijn misgewaden aan.
Daarna droeg hij de mis op en beval de
ziel van de dode in bescherming van
de heilige Michael aan. Met zijn zwaard groef
4910 Walewein een kuil in de aarde.
Hij vervulde zijn hoofse belofte toen hij
daarop de dode ridder erin legde.
Hij zei: ‘Hiermee voldoe ik mijn belofte aan
jou. Ik bid God en Maria dat ze jouw ziel
4915 mogen beschermen!’

17

↘ Wat kom je hier nog te weten over wat er wordt
verwacht van ridders in die tijd?

Nu de Rode Ridder een gepaste begrafenis heeft
gekregen, kan Walewein zijn tocht naar Endi voortzetten.
Voor we hem volgen, keren we even terug in de tijd.
Hier lezen we hoe koning Amoraen vertelt over Ysabele
en wat ze voor hem betekent.

VERLIEFD!

3420 ‘Nu zal ik u uitgebreid over haar
schoonheid vertellen:
Wit als sneeuw is haar huid en
haar naam is jonkvrouw Ysabele.
Zij bezit meer schoonheid
3425 dan Venus zelf heeft,
de godin die de liefde gebiedt.
Ze is mooier dan Olympia,
die eens keizerin van Rome was.
Zij is zonder meer veel knapper
3430 dan de twaalf vrouwen van Rome;
dit waren twaalf godinnen
over wie werd geschreven en
over wie men verhalen vertelt
en van wie men de schoonheid
3435 overal looft en prijst.
Zij is — naar mijn idee — ook veel mooier
dan Isolde of Helena,
of zelfs de mooie Torabene.
Bij haar vallen Vergine
3440 of de jonkvrouw Barbeline in het niet.
Noch Isolde van Ierland,
noch Isolde met de witte hand
is zo mooi als Ysabele.
Ze heeft alles mee,
3445 deze schone jonkvrouw die ik bemin,
want de godin Venus gaf haar op
haar hoofd dat prachtige goudblonde haar
— ik verzeker je dat dit echt waar is —
waarmee haar schoonheid wordt bekroond.
3450 Zij is de jonkvrouw die ik bemin
en ik zal helemaal buiten zinnen raken,
heer Walewein,
als u haar niet voor mij gaat halen.’

- ↳ Welke eigenschappen van Ysabele vindt koning Amoraen zo aantrekkelijk?
- ↳ Beschrijf de uiterlijke kenmerken van Ysabele. Zijn dit vandaag nog altijd schoonheidsidealen?
- ↳ Koning Amoraen vergelijkt Ysabele met enkele vrouwen die in zijn tijd beroemd waren om hun schoonheid: Venus, Olympia – keizerin van Rome, Helena van Troje en Isolde van Ierland. Ken je al deze vrouwen? Zoek hun verhaal online op.
- ↳ Met welke hedendaagse vrouwen zou je Ysabele vergelijken? Wie zijn voor jou iconisch mooie vrouwen?
- ↳ Koning Amoraen wil zijn magische zwaard ruilen voor Ysabele. Zal het Walewein lukken om deze jonkvrouw op te halen voor koning Amoraen? Hoe zal dit deel van de queeste verlopen?

19

Als Walewein aankomt in Endi, blijkt dat het kasteel waar prinses Ysabele opgesloten zit niet zomaar een kasteel is, maar een zwaar versterkte burcht. Koning Assentijn maakt duidelijk dat Walewein niet welkom is en dat hij niet in de buurt van zijn dochter zal komen. Gelukkig heeft Walewein het magische zwaard. Soldaten en ridders die de tien poorten bewaken, kunnen allemaal niet op tegen Walewein. Maar na de tiende poort staat koning Assentijn zelf en hij kan met een lans het zwaard uit Waleweins hand slaan. Walewein is nu niet meer onverslaanbaar en het leger van de koning kan hem makkelijk overmeesteren. Hij wordt geboeid binnengebracht in de burcht, waar hij Ysabele voor het eerst ziet.

- 7386 Op het moment dat men Walewein voor haar bracht, werd de jonkvrouw zo ontzettend verliefd op hem dat ze niet meer wist wat ze moest doen. Maar vrouwengedachten
- 7390 kunnen alle kanten op draaien, als zij ergens hun zinnen op hebben gezet. Ze was overweldigd door liefde voor deze ridder, ook al had ze hem nooit eerder gezien.

Er is hier duidelijk sprake van liefde op het eerste gezicht. Walewein is ondertussen opgesloten in de kerker van de burcht van koning Assentijn en klaagt luidop over zijn miserie.

20

7689 Hij bad tot God: ‘Zeer geliefde Heer,
7690 het maakt mij nu niets uit of
ik dood zal gaan, op mijn erewoord,
als ik tenminste nog een glimp van die
knappe jonkvrouw zou kunnen zien.
Dan had ik voldoende vreugde
7695 en zou ik het niet erg vinden om te sterven.
Haar uiterlijk is zó mooi dat het niet anders
kan of haar karakter moet wel daarmee
in overeenstemming zijn. Het kan mij geen
haar schelen hoeveel pijn en ellende ik
7700 hier moet doorstaan, als zij mij zelf van mijn
leven wil beroven.
Ik zou mijn ziel als gevangene aan haar
willen overhandigen, als zij mij dat zelf wil
aandoen. Maar als haar vader zijn woede
7705 op mij wil koelen, dan zou me dat spijten.
Als ik over deze mooie jonkvrouw nadenk,
word ik absoluut niet droevig.
Mijn hart droomt dat het haar ziet en dat ze
allebei haar armen wijd uitstrekt. Mijn liefde
7710 voor haar, die ik al zo lang met mij
meedraag, houdt mij daarbinnen gevangen.
Waarom zou ik mij beklagen over
de pijn, die ik voor haar heb ondergaan,
en waardoor ik hier nu gevangen ben?
7715 Op mijn erewoord, als ik buiten voor het
kasteel stond en de jonkvrouw bevond
zich hier binnen, zou ik ervoor zorgen dat
ik binnenkwam, tegen iedere prijs.
Zoveel houd ik van haar.
7720 Als het haar wens is, mag ze me doden.
Desondanks zal ik mijn liefde voor haar
onverbrekkelijk in mijn hart meenemen
— zo helpe mij God, mijn heer en meester —
of ik nu leef of gestorven ben en zelfs als

7725 zij hier niets van weet. Door mijn liefde
voor haar ben ik in deze nood en barre
omstandigheden terechtgekomen.
Zij is de roos die boven alle bloemen
uitsteekt. Als ik haar zo goed had leren
7730 kennen vanaf het moment dat ik haar begon
lief te hebben, dan was ik inmiddels al voor
haar gestorven! Haar deugd is zo groot: wat
zij ook met mij doet, ik zal ervan genieten.

Ysabele was op dat moment in de buurt van de kerker
en heeft Waleweins geweeklaag afgeluisterd. Nu ze weet
dat Walewein hetzelfde voelt voor haar als zij voor hem,
verzint ze een list om met hem alleen te kunnen zijn.

21

7818 Op hetzelfde moment richtte
Ysabele zich tot de ridders
7820 die Walewein vanuit de kerkers
in de zaal hadden gebracht.
Ze zei: 'Heren, God weet hoe graag ik
mij op deze ridder wil wreken,
die mijn vader zoveel ellende heeft bezorgd.
7825 Of het me nu goed zal doen of niet,
ik moet beslist mijn woede
op hem koelen; het zou me echter
spijten als het aan iedereen bekend
werd dat ik, een jonkvrouw,
7830 een ridder zo zou pijnigen.
U kunt daarom beter terugkeren, heren,
want het is niet erg gepast dat u toekijkt.
Ik zal hem namelijk flink te grazen nemen;
dat zeg ik u van tevoren.'
7835 Hierdoor verlieten de ridders
snel de kamer
en zodra zij buiten waren
liet de jonkvrouw Ysabele de kamer
snel en stevig afsluiten.

- ↳ Waarom gaat Walewein ervan uit dat Ysabele een goed karakter heeft? Zouden we vandaag ook nog die link leggen?
- ↳ Welke list verzint Ysabele om met Walewein alleen te kunnen zijn?
- ↳ Wat zal er gebeuren nu de twee alleen samen zijn? Is er een manier waarop ze beiden een gelukkige afloop kunnen kennen?

22

7840 Twee vertrouwde en bekwame
kamerniers had Ysabele toen bij zich,
die zowel privé als in het openbaar
heel vertrouwd met haar omgingen.
Ze wilde daar niet bedroefd zijn en omdat

7845 die twee toch alles van haar weten,
en omdat ze haar geliefde vriend nu
bij zich heeft in haar kamers,
heeft ze al haar zorgen vergeten.
Nooit eerder was er ergens op aarde

7850 een jonkvrouw geweest die zo innig
van een ridder hield en zo intens
als zij heer Walewein beminde.
U moet wel weten dat deze schone maagd
naar niets anders verlangde dan

7855 met Walewein op dit moment
haar plezier te hebben.
Ze voelde zich daar heel veilig
en wist dat ze niets hoefde te vrezen.
Ze liep vrijmoedig naar de plaats waar

7860 Walewein op de grond lag.
Ze werd er door haar schaamtegevoel
van weerhouden, anders had ze de
geweldige ridder onmiddellijk omhelsd en
overall gekust.

7865 Het kostte haar moeite om zichzelf te
bedwingen, daarom heeft ze de edele man
snel verlost van zijn boeien.
Mijn heer Walewein, die zich uitstekend
kan gedragen, zei daarop:
7870 ‘Ach, mooie jonkvrouw, hoe zal het nu gaan?
Zal ik sterven of leven?
Als ik moet sterven, zal ik u mijn ziel
schenken, schone jonkvrouw.
Als u mij mijn leven afneemt, zal ik graag
7875 met zoet verdriet in uw schoot sterven.’
De jonkvrouw sprak: ‘Van mij, heer,
zult u de dood niet ontvangen.
Maar als ik het kon, zou ik u zo
snel mogelijk helpen ontsnappen
7880 uit de macht van mijn vader.
En zoals het er nu voorstaat,
weet ik ook wel een list
waarmee ik u binnen korte tijd
van dit alles kan bevrijden.’
7885 De jonkvrouw nam hem bij de hand
en liet hem meteen opstaan
en leidde hem terstond naar een andere,
aangrenzende kamer.
Nog nooit was er ergens ter aarde een
7890 kamer vervaardigd — of iets wat er maar op
leek, met zo’n groot meesterschap.
De ruimte flonkerde en schitterde
door het rode goud.
Veel mooie verhalen, oude en nieuwe,
7895 waren er als decoratie afgebeeld,
waarmee de kamer was versierd,
geschilderd met rode en blauwe verf,
met zilver en puur goud.
De wonderbaarlijke schilderingen die je daar
7900 op de plafonds en de vloer kon zien,
beeldden de geschiedenis van Troje uit,
evenals de heldendaden die Alexander de
Grote verrichtte. Ik kan u niet genoeg
vertellen over alles wat er daar te

7905 bewonderen was en wat men om zich heen
 op de muren en op de vloer kon zien.
 Ook was daar ergens een luik gemaakt, op
 zo'n subtiele manier
 dat niemand, hoe oplettend ook,
 7910 dit zou kunnen vinden,
 zelfs al stond hij er recht voor. De meester
 die de schuilplaats maakte, overkwam
 hiermee bijzonder veel ellende en verdriet,
 want hij alleen kreeg al het ongeluk over
 7915 zich heen. Luister maar eens wat hem
 overkwam: zodra hij de schuilplaats had
 voltooid en het werk gereed was, kreeg
 hij onmiddellijk zijn loon uitbetaald. Ik kan u
 vertellen op welke wijze. De jonkvrouw, de
 7920 zachtaardige Ysabele,
 liet hem meteen in de rivier gooien,
 waar hij verdronk; en
 sindsdien heeft niemand
 ooit nog iets van hem vernomen.
 7925 Zodoende wist niemand hiervan,
 behalve de jonkvrouw.
 En zij ging naast Walewein op een
 rustbank zitten, die met witte
 doeken van zijde was bedekt.
 7930 Daar heeft ze hem van alles over
 haarzelf verteld, haar verzorgsmaatregelen,
 en hoe de kamer was ingericht.
 Ze heeft hem de schuilplaats getoond
 die mijn heer Walewein uitbundig prees,
 7935 want daar was hij erg tevreden over.
 Ysabele, de knappe, jonge vrouw,
 en Walewein, de edele ridder,
 genoten van elkaars gezelschap.
 Het grote genot, het aangename genoeg
 7940 de grote liefde en het geluk
 dat ze aan elkaar gaven
 kan ik u niet beschrijven, want
 ik ben niet in staat het uit te drukken.
 En of zij soms ook samen

7945 het liefdesspel speelden
 kan ik niet goed zeggen.
 Genoegelijk en zonder enige
 terughoudendheid gaven Walewein en de
 jonkvrouw toe aan hun verlangen.

7950 Ysabele is haar vader en zijn zware
 verdriet volkomen vergeten.
 Ze zou liever willen dat hij dood zou zijn
 dan dat ze deze dappere, onverschrokken
 ridder — Walewein — zou vergeten. Haar

7955 vader, koning Assentijn, dacht dat hij precies
 de waarheid kende, namelijk dat Walewein
 lijdt onder hevige pijnen en stevig geboeid is,
 totdat hij aan z'n kwellingen zou bezwijken.
 Geen moment vermoedde hij dat deze

7960 Walewein zo plezierig zijn dochter, de
 liefvallige schone, zou vermaken met het
 zoete liefdesspel. Telkens weer stelde
 koning Assentijn zich voor welke dood hij de
 ridder zou laten ondergaan en hoe hij hem

7965 door allerlei folteringen zou laten sterven.
 De heer Walewein en Ysabele genoten,
 zoals ik al zei, beiden van de liefde, met
 plezier en genegenheid. Ze konden maar
 niet genoeg krijgen van elkaar.

- ⊃ Waarom is het een probleem voor Walewein dat hij smoorverliefd is geworden op Ysabele? Van welk belangenconflict is hier sprake?
- ⊃ Ysabele beleeft op dat moment eigenlijk een gelijkaardig belangenconflict. Tussen welke twee belangen moet zij hier kiezen?
- ⊃ Op welke manier zorgde Ysabele ervoor dat de schuilplaats voor iedereen geheim bleef?
- ⊃ Beschrijf Ysabeles karakter na het lezen van dit stuk. Is dit wat je zou verwachten van een jonkvrouw in de middeleeuwen?
- ⊃ Wat vindt de auteur over het gedrag van Ysabele? Welk woord gebruikt hij nogal sarcastisch om Ysabele te beschrijven?

Een ridder bespiedt het kersverse koppel en brengt verslag uit bij koning Assentijn.

- ↳ Hoe zal koning Assentijn reageren op het verraad van zijn dochter Ysabele?

26

De koning wordt woedend als hij hoort van de list van zijn dochter. Hij laat zijn ridders Walewein opnieuw opsluiten in de kerker en zijn dochter dit keer ook. Hij veroordeelt de twee ter dood, een straf die de volgende dag uitgevoerd zal worden. Als de situatie uitzichtloos lijkt, komt er een onverwachte helper ten tonele. De geest van de Rode Ridder, die een schuld aan Walewein in te lossen heeft, helpt de twee te ontsnappen uit de burcht.

Nu ze ontsnapt zijn, heeft Walewein iets op te biechten aan Ysabele. Hij beloofde immers aan koning Amoraen dat hij Ysabele zou bevrijden, zodat de vorst met haar zou kunnen trouwen. Dat staat in sterk contrast met de liefdesgeloften die Walewein nog maar even daarvoor aan Ysabele deed ...

- 9420 De jonkvrouw werd woedend.
Ze zei: 'Helaas! Wat zeg je?
Ga je mij naar een vreemde koning brengen
en me daar als zijn liefde aanbieden?
Dan zou ik wel een ellendig schepsel
9425 zijn! Eerder nog zal ik mijzelf van het
leven beroven. O wee! Hoe kon je me zoiets
aandoen, mijn zoete lief? Want ik heb je toch
nooit enig kwaad gedaan!
Grote rijkdom en enorme macht
9430 heb ik achter me gelaten!'
Walewein sprak: 'Lieve jonkvrouw,
ik besef dat heel goed. U hoeft niet bedroefd
te zijn. Ik beloof u, allerliefste, ...
dat ik u niet in de steek zal laten!
9435 Laat dat uw troost zijn!
Het zal allemaal gaan, zoals u het wilt.'

- ↳ Hoe reageert Ysabele als ze ontdekt dat Walewein haar aan koning Amoraen heeft beloofd? Hoe zou jij reageren?
- ↳ Walewein belooft Ysabele dat hij haar niet in de steek zal laten. Is dat een belofte die hij kan maken, rekening houdend met de belofte die hij al maakte aan koning Amoraen?
- ↳ Heb jij al een situatie meegemaakt waarin je plots een eerder gemaakte belofte niet meer kon/wou nakomen? Hoe loste je dit op?

DE HERTOEG

Ysabele en Walewein vervolgen hun tocht richting koning Amoraen. Na een tijdje komen ze een jonge ridder tegen. Hij ziet prinses Ysabele en vindt haar ontzettend aantrekkelijk. Hij eist onmiddellijk dat Walewein Ysabele aan hem afstaat, zodat hij met haar kan trouwen.

28

- 8558 'Zeg ridder, die daar over het veld
rijdt met die knappe jonkvrouw,
8560 kom terug en laat een pand achter:
en wel die jonkvrouw want ik wil geen enkel
ander pand!' 'Was u van plan mij met
deze woorden uit te dagen?' sprak de heer
Walewein. 'Ik zou wel een grote schurk zijn
8565 als ik de jonkvrouw van mij liet afnemen.
Hoe zou ik dit kunnen toestaan?
Ik heb u immers niets misdaan? Ik zou me
nog eerder laten villen, voordat ik u dit zou
toestaan, zolang ik me kan verdedigen!'
8570 De ander sprak: 'Houdt u mij voor de gek?
Drijft u de spot met mij?
Houd u daar direct mee op, anders
staat u veel ellende te wachten!'
'Ik weet niet of u grappig probeert te zijn,'
8575 sprak Walewein, 'het is mij volkomen
ernst, wat er ook mag gebeuren!
Als u blijft volhouden dat u de jonkvrouw
wilt hebben, zal het één van ons tweeën
zeker zijn ribben kosten!'
8580 De andere ridder sprak: 'Ik durf de strijd wel
aan! De jonkvrouw zal ik hier op dit veld op
eervolle wijze met mijn zwaard winnen. Ik zal
voor haar uw hoofd in stukken hakken!'
Walewein zei: 'Ik zal op God vertrouwen
8585 dat u hier domweg staat te liegen!
Tenzij mijn zwaard mij in de steek laat,
zal ik u op deze dag leren hoe de
wolf Ysengrijm gewend was met
het schaap te spelen.' De ander zei:

- 8590 'Is het uw overmoed of uw
ridderschap dat u hier laat zien?
Draai u om en probeer met daden
te bewijzen wat u bedoelt met de
grote woorden die u noemt!'
- 8595 'Dat zegt u goed,' sprak heer Walewein.
Ze keerden zich beiden om op dat veld en
reden een flink stuk terug met hun grote
paarden, opdat ze een zo hard mogelijke
klap konden uitdelen bij de aanval.
- 8600 Elk stond de ander naar het leven.
Elk had een lans naar zijn eigen wens.
Uit blijdschap lachte de ridder,
omdat hij een steekduel zou hebben.
Met zijn sporen van rood goud
- 8605 spoorde hij het paard aan waarop hij zat.
Heer Walewein was ook niet traag:
Hij spoorde zijn goede paard Gringolet
een paar keer fel aan. Op ridderlijke
wijze hield hij zijn schild omhoog, en zijn lans
- 8610 hield hij onverschrokken voor zich
uit om zijn tegenstander op te vangen.
Elk kwam als een draak met schild
en speer op de ander afgereden.
Elk gaf de ander een enorme dreun.
- 8615 Toen raakte de vreemdeling
de dappere Walewein zo hard
tegen zijn helm dat zijn hoofd
door de klap helemaal was verdoofd
en dat zijn lans door het grote geweld
- 8620 volledig in stukken brak.
Maar mijn heer Walewein stak daarop
zo hard terug dat paard en man
door het geweld op de grond stortten.
De ridder gedroeg zich
- 8625 alsof hij dood was en hij
lag hierna een lange tijd stil zonder
iets te zeggen. Maar toen hij weer bijkwam
en hij zag Walewein
op zijn edele paard zitten,

8630 terwijl hij daar zo lag,
 zei hij: 'Ridder, wat er ook is gebeurd,
 ik geef me nog niet gewonnen.
 Laat me opstijgen, en ik zal u direct
 laten kennismaken met mijn manieren.

8635 Zo helpe mij God, die mij het leven gaf.
 Als het mij lukt, zal ik u doodslaan
 zoals ik al bij menigeen heb gedaan!
 Walewein zei: 'Het is wel heel brutaal
 van u dat u mij bedreigt. Ik zou me gemakkelijk

8640 op u kunnen wreken als ik u kwaad wilde doen:
 u ligt hier nog voor mijn voeten.
 Maar sta gerust op
 en stijg weer op uw paard,
 zodat u overmoedig verder kunt vechten.

8645 Dat lijkt me het beste voor u, dat weet ik zeker.'
 De ander sprak: 'Het zijn hoofse woorden
 die u spreekt. Als u uw zwaard en schild
 aan mij wilt afgeven en voor mij wilt
 knielen en om genade wilt smeken,

8650 zal ik daar nog eens over nadenken
 en u genade schenken.'
 De heer Walewein antwoordde en zei:
 'Ridder, hoe is het mogelijk dat u dit zegt?
 Realiseert u zich niet dat u hier

8655 voor mijn voeten in het zand ligt?
 Als ik het wilde, kon ik u direct doodslaan.
 Kom overeind, klim op uw paard
 en dan ziet u maar wat u doet!
 De meedogenloze ridder stond meteen op

8660 en besteeg vervolgens zijn paard.
 Zonder aarzeling trok hij zijn zwaard,
 dat goed was en scherp van snede.
 Onmiddellijk begon hij daarna op heer
 Walewein in te slaan met zulke uithalen

8665 — wees daarvan overtuigd — alsof hij hem ter
 plekke in stukken wilde hakken.
 Toen heer Walewein bemerkte
 dat dit niet op een andere manier kon
 verlopen, begon hij van zijn kant op de ridder

8670 in te slaan. Met zijn eerste slag had hij hem
bijna weer neergeslagen.
Walewein zei: 'Bij deze gezegende dag,
ridder, u gedraagt zich nogal ongemanierd
tegenover mij! Maar ik zal u een eed doen:
8675 als ik kan, zal ik u het hoofd afslaan.
U weet maar al te goed dat ik u niets heb
misdaan, maar toch probeert u mij dood te
slaan.' Daarmee vloog mijn heer Walewein op
hem af en verwondde hem achtereenvolgens
8680 op wel zeven plaatsen voordat hij ophield.
Maar de ander verweerde zich
tegen de dappere man.
Hij had een dapper en goed paard en
hij voerde meerdere keren felle
8685 aanvallen uit op Walewein.
Het gras leek wel besprenkeld met
rode spatten; zo zag het eruit. Nog nooit
zag iemand dat er mooiere slagen werden
uitgedeeld dan deze twee nu hier deden.

31

- ↘ Gedraagt de jonge ridder zich ridderlijk?
Zoek bewijzen in de tekst.
- ↘ Welke voorwaarde brengt Walewein ter sprake
om een ridder te kunnen uitdagen? Is hier in
dit geval aan voldaan, volgens hem?
- ↘ In welk ander literair werk uit de canon komt
de wolf Ysengrijm ook voor? Waarom zou
de auteur zoveel verwijzingen naar andere
verhalen in dit boek steken?
- ↘ Beschrijf hoe het duel tussen de twee ridders
verloopt. Wat is de eerste stap in een duel?
Welke wapens gebruiken ze hiervoor?
Hoe komt het tot een einde? Wat is dus
het doel van dit onderdeel van het duel?
- ↘ Waarom laat de auteur Walewein
de jonge ridder een tweede kans geven?
Wat zet hij hiermee in de verf? Welke wapens
gebruiken ze in het tweede deel van het duel?
- ↘ Hoe zal het duel verder verlopen?

8690 Toch werd de vreemdeling het zwaarst in het
nauw gebracht, want hij kon met geen enkele
mogelijkheid op tegen het Zwaard met de
Ringen. De heer Walewein was veel
sterker dan hij, zodat hij zich geen raad wist.

8695 En door zijn grote trots
wilde hij op geen enkele manier
genade vragen aan de dappere ridder.
Zijn hart raakte afgemat en koud door
al het bloed dat in de tussentijd

8700 uit zijn wonden was weggestroomd.
Nu begon de angst voor de dood hem te
benauwen. Mijn heer Walewein joeg hem
heen en weer door het strijdperk.
Waleweins slagen waren zo hard

8705 en hij mishandelde de ridder ter plekke
zozeer dat deze niet langer in
het zadel kon blijven zitten.
En met zijn sterke en scherpe zwaard liet hij
daar — het is ongelogen! — het hoofd van zijn

8710 tegenstander twee passen ver weg vliegen.
Het lichaam viel dood neer op de aarde.
De ziel ging daarheen waar God hem beval.
Toen Ysabele zag dat de ridder
in het gevecht werd gedood, was ze blij;

8715 de jonkvrouw beklagde hem dan ook niet.
Mijn heer Walewein liet de dwaas
liggen, nam het paard van de ridder
en zette Ysabele er snel en zonder
enige aarzeling bovenop.

8720 Ze begaven zich op weg
en reden er snel vandaan.
De vos rende voor hen uit over het veld.
Hij was blij dat heer Walewein
de brutale vlegel had verslagen.

- ↳ Had je deze uitkomst van het duel verwacht? Welke aanwijzingen kreeg je al eerder dat het zo zou aflopen?
- ↳ Wat wordt er bedoeld met ‘De ziel ging daarheen waar God hem beval’?
- ↳ Heeft Walewein spijt van het doden van de ridder? Kun je begrijpen waarom? Zouden de luisteraars vroeger ook de kant van Walewein gekozen hebben? Waar zie je hier bewijzen voor in de tekst?

Walewein doodt de jonge ridder in het gevecht. Daarna moet het duo dringend op zoek naar een veilige slaappleats voor de nacht. Ze zien in de verte een lichtpuntje en besluiten ernaartoe te rijden. Het blijkt een grote tent te zijn, waar de Hertog momenteel logeert. Hij biedt hun een veilige nacht en een warm maal aan. Het koppel gaat hier graag op in en maakt zich klaar voor een gezamenlijke maaltijd met de Hertog.

33

8795 Ysabele en de dappere ridder
 hebben hun handen gewassen en zij lopen
 naar de meest voorname tafel toe.
 Op hoofse wijze bediende men hen toen:
 zowel met voedsel als met drank
 8800 werden ze naar genoeg onthaald.
 En terwijl ze daar zo aangenaam zaten
 als dat maar mogelijk was, begon de Hertog erg
 naar zijn zoon uit te kijken. Hij zei: ‘Het is
 niet zijn gewoonte om zo lang weg
 8805 te blijven: waar kan hij toch zijn?’
 Terwijl hij deze woorden sprak, precies op dit
 moment, hoorden ze krijsen en jammeren en
 roepen: ‘Wat is ons nu toch overkomen!
 O wat een ellende, wat moeten we nu toch
 8810 doen, want onze geliefde jonkheer is dood!’
 Zo kwamen ze naar het paviljoen
 en ze brachten een lastdier dat beladen was
 met jachtbuit. Ze riepen: ‘O weel!’
 Want op een tweede lastdier lag

8815 een dood lichaam zonder hoofd;
 en ze droegen — geloof me maar —
 het hoofd zelf aan z'n haar,
 onder gewezen en gejammer.
 Ze stegen voor het paviljoen af

8820 en ze lieten de jachtbuit voor wat die was.
 Ze leidden het lastdier naar binnen, zo kan ik u
 vertellen, waarop de dode lag
 die doorstoken was en toetgekeld
 en aan wie men veel diepe en

8825 verse wonden kon zien.

34

- ↘ De Hertog biedt Walewein en Ysabele zomaar een maaltijd en een slaappleaats aan. Zou jij dit doen voor een wildvreemde die plots aan je deur staat?
- ↘ Welk voorbeeld van tafelmanieren wordt hier vermeld? Waarom besteedt de auteur hier zo expliciet aandacht aan? Welke boodschap moeten de toehoorders hieruit trekken?
- ↘ Als lezer/toehoorder heb jij natuurlijk al lang begrepen wie de dode man is die wordt binnengebracht. Dit trucje, waarbij het publiek meer weet dan de personages in het verhaal, wordt vandaag ook nog vaak in films gebruikt. Kun je hiervan een voorbeeld geven?
- ↘ Wat moet Walewein nu doen? De moord opbiechten of ontkennen dat hij er iets mee te maken heeft?

8826 Op dat moment was het lichaam
 al koud, zoals ik het begreep,
 en het bloeden was gestopt;
 maar nauwelijks werd het lijk

8830 het paviljoen binnengebracht of het
 begon direct weer te bloeden,
 als een koe die en doodt en slacht.
 Alle wonden gingen wijd open: het bloed
 liep er aan alle kanten uit.

- 8835 Heer Walewein heeft dit gezien
en hij dacht onmiddellijk bij zichzelf:
'God in de hemel, help me!
Dit is ongetwijfeld de ridder
die ik in het open veld versloeg.
- 8840 Dit moest een keer gebeuren.
Ik kan hier duidelijk bewijs in zien:
want voordat hij hier arriveerde
bloedde hij niet, maar op dit moment
bloeden zijn wonden onstuimig,
- 8845 omdat ik degene ben die hem doodde.
Ik vrees dat dit voor mij tot veel
problemen zal leiden, tenzij
God zelf mijn situatie zal verbeteren.
Zodra de Hertog zag dat
- 8850 zijn zoon dood was, riep hij luidkeels:
'O wee!' en 'Wee mij!' en
hij begon zich hevig te beklagen:
hij wrong zijn handen en trok zijn haren
met grote plukken tegelijk uit zijn hoofd.
- 8855 Hij riep: 'Wie heeft mij van mijn zoon
berooft; degene die mij altijd bij
alle problemen troost kon bieden?
Vanaf nu ben ik voor altijd rampzalig,
ik kan nooit meer vrolijk zijn!'
- 8860 Onder het uitspreken van deze klachten
keek hij neer op het lichaam van zijn kind
met heel groot verdriet. Hij greep
het hoofd en drukte dat tegen zich aan.
Ik weet absoluut zeker
- 8865 dat nog nooit iemand op de hele aarde
zo zeer en zo uit het diepst van zijn hart
jammerde als hij op dat moment deed.
Hij kuste de ogen en de mond,
die grauw waren en bleek,
- 8870 doordat al het bloed eruit was.
Hij viel zeven keer achter elkaar
flauw voordat dit over was,
en als men hem niet met sterke dwang van
het lijk had weggehaald, was hij daar gestorven.
- 8875 En omdat het dode lichaam opnieuw begon te
bloeden, en steeds harder,

terwijl het daarvoor helemaal niet
bloedde, begon hen dat daar allemaal
steeds duidelijker op te vallen
8880 en ze zeiden tot hun heer:
'Heer, wees er boven alles van overtuigd:
degene die u dit verdriet heeft aangedaan
en die u in deze ellende bracht,
is binnen in deze tent aanwezig.
8885 En wij denken wel bijna zeker te weten
dat uw gast dit heeft gedaan.
Wie anders zou het gedaan kunnen hebben?'
De Hertog antwoordde meteen:
'Als ik de waarheid hierover wist,
8890 zou ik me beter voelen;
want ik zou me zo goed wreken
dat men vanaf nu tot aan het
einde der tijden erover zou spreken.'
Heer Walewein zou nooit liegen over
8895 een daad die hij had begaan
en voor zover hij naar waarheid ervan wist.
Toen begon de Hertog Walewein
te beschuldigen van deze daad, wat Walewein
toegaf, iets wat menigeen alleen noodgedwongen
8900 zou doen. De Hertog sprak tot de edelman:
'U bent een brutale moordenaar
dat u zomaar de moord op mijn kind
durft toe te geven, van wie
ik met heel mijn hart hield!'

- ↳ Hoe reageert de Hertog op het overlijden van zijn zoon? Geweeklaag bij rouw is in sommige culturen nog steeds heel sterk aanwezig. Herken jij dit gebruik?
- ↳ Welk bewijs wordt hier aangevoerd om de dader aan te wijzen? Zou dit vandaag standhouden in een rechtszaak? Moet iemand tegen wie geen reëel bewijs is steeds vrijgesproken worden? Weet je hoe dat vandaag zit in België?
- ↳ Zoek een voorbeeld van het feit dat Walewein — zelfs nu hij (terecht) beschuldigd wordt van een misdrijf — zich ridderlijk gedraagt.
- ↳ Welk belangenconflict is er op dit moment aanwezig bij de Hertog?
- ↳ Kan Walewein zich hier nog uitpraten? Wat is volgens jou de oplossing van dit conflict?

37

Walewein en Ysabele worden nog maar eens in een kerker gegooid. Deze keer echter schiet niemand hen te hulp. Walewein wordt door de bewakers gefolterd en het ziet er niet goed uit voor de twee. Op een bepaald moment slaat een van de bewakers ook Ysabele. Hierop wordt Walewein zo kwaad dat hij uit woede zijn boeien breekt en de bewakers een flink pak rammel geeft. Hij kan de sleutels bemachtigen en zo lukt het de twee dan toch om te ontsnappen.

Ze hernemen hun tocht naar koning Amoraen. Op zijn kasteel aangekomen krijgen ze te horen dat hij intussen is overleden. Zo kan Walewein toch zijn belofte houden om altijd bij Ysabele te blijven, hij moet haar immers niet meer afstaan aan Amoraen. Met Ysabele aan zijn zijde en het magische zwaard in zijn bezit keert hij terug naar koning Wonder. Die ruilt graag het magische schaakbord voor het Zwaard met Twee Ringen, waarna Walewein — eindelijk — terug kan keren naar koning Arthur.

Aan het hof van koning Arthur barst een feest los wanneer Walewein terugkomt. Hij heeft het schaakbord kunnen bemachtigen voor Arthur en heeft zo zijn queeste succesvol volbracht.

Doorspreken

- ↘ Wat vond je leuk, mooi of goed aan dit verhaal?
- ↘ Wat vond je minder goed, vervelend of onaangenaam?
- ↘ Wat was er vreemd, moeilijk of onduidelijk?
- ↘ Doet het verhaal je — nu je het hebt uitgelezen — denken aan iets wat je kent, uit andere verhalen (films, series, boeken) of uit het echte leven?
- ↘ Dit verhaal is heel oud (meer dan 750 jaar!) en was erg populair in de middeleeuwen. Waarom was het zo populair, denk je? Welke lessen haalden de mensen er volgens jou uit?
- ↘ Kun je ook vandaag nog iets uit dit verhaal leren? Welke les of tip haal jij eruit?
- ↘ Het katholieke geloof is een sterke leidraad in dit verhaal. Zou dit verhaal vandaag nog geschreven kunnen worden? Welke keuzes zouden niet of anders gemaakt worden?
- ↘ Welk personage zou jij graag zijn in dit verhaal en waarom? Zou je je op dezelfde manier gedragen als dat personage?
- ↘ Welke keuze van Walewein begreep je het minst. Wat zou jij in zijn plaats gedaan hebben?
- ↘ De Ridders van de Ronde Tafel vormen een hechte groep die heel trouw is aan elkaar en vooral aan koning Arthur. Bestaan zulke groepen vandaag ook nog? In welke context? Zou jij er graag lid van zijn?
- ↘ Reflecteer op een moment in het verhaal dat je inspireerde of aan het denken zette. Welk moment was dat en waarom raakt het je?

Aan de slag

- ↘ Ontwerp een tijdlijn waarop je alle gebeurtenissen uit het verhaal plaatst. Gebruik hiervoor een tijdlijnsjabloon op Canva. Zoek online naar prenten die deze tijdlijn kunnen opleuken.
- ↘ Bewerk een scène uit dit verhaal tot een stripversie van maximaal vier bladzijden. Wat zijn de belangrijkste momenten? Welke dialoog wil je er zeker in? Gebruik de website www.storyboardthat.com.
- ↘ Kies je favoriete scène uit het verhaal en zet die om in een theaterstuk. Denk goed na hoeveel personages je nodig hebt, welke kledij/attributen je nodig hebt, hoe je de 'set' kunt inrichten. Zet het verhaal om in dialogen die je kunt naspelen.
- ↘ Maak een Facebook-profiel voor Walewein op www.classtools.net/FB. Laat hem als een echte influencer verslag uitbrengen van zijn volledige queeste.
- ↘ Speel met de klas de Walewein-escapegame op <https://walewein.home.blog/>.
- ↘ Welke obstakels zou Walewein kunnen tegenkomen op zijn queeste als we die in een hedendaagse setting plaatsen? Schrijf deze nieuwe queeste uit op maximaal twee bladzijden.